

ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ & ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΩΝ
ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ & ΦΥΤΟΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ταχ. Δ/ση: Καστοριάς 32Α, 71307 Ηράκλειο
Τηλ: 2810.224948, Fax: 2810.225616
Email: pkpfiraklio@minagric.gr

Τα δελτία αναρτώνται στην ιστοσελίδα του υπουργείου
www.minagric.gr και αποστέλλονται μέσω e-mail σε κάθε
ενδιαφερόμενο με αίτημα στο agrodeltiokriti@gmail.com

Εφαρμόζετε πιστά τις οδηγίες χρήσης των φαρμάκων.
Έτσι προστατεύετε εσείς, ο καταναλωτής και το περιβάλλον.

ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΙΑ

(ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ – ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΗ)

Πληροφορίες - Παρατηρήσεις υπαίθρου: MSc Μαρία Ζ. Ροδιτάκη

Nº 10

Κερκόσπορα: Σκούρος μεταχρωματισμός μόνο στην κάτω επιφάνεια των φύλλων. Προσβεβλημένα δέντρα, εξασθενημένα λόγω φυλλόπτωσης.

Κυκλοκόνιο: Χαρακτηριστικές καστανές κυκλικές κηλίδες στην πάνω επιφάνεια των φύλλων.

Καρκίνωση: Όγκος σε κλαδί.

Λειχήνες: Ακανόνιστες κηλιδώσεις σταχτοπράσινου χρώματος (αριστερά) ή κιτρινοπράσινο λεπτό στρώμα (δεξιά).

<p>ΚΥΚΛΟΚΟΝΙΟ: (<i>Spilocaea oleagina</i>)</p> <p>Συμπτώματα:</p> <p>Οδηγίες:</p>	<p>Μυκητολογική ασθένεια που ενδημεί σε υγρές περιοχές. Στην Κρήτη το φθινόπωρο είναι η εποχή με τη μεγαλύτερη ένταση προσβολών. Πτώση της θερμοκρασίας και βροχερός καιρός σύμφωνα με τις προγνώσεις για τις ημέρες που ακολουθούν ευνοούν την εκδήλωση της ασθένειας. Η δράση του μύκητα αναστέλλεται χειμώνα και καλοκαίρι.</p> <p>Η ασθένεια εκδηλώνεται με τον σχηματισμό κυκλικών καστανών κηλίδων “<u>μάτια παγωνιού</u>” στην πάνω επιφάνεια των φύλλων στα χαμηλότερα μέρη του δέντρου. <u>Σοβαρές προσβολές εκδηλώνονται με έντονη φυλλόπτωση, εξασθένιση και μείωση της παραγωγής.</u></p> <p>✚ Οι ποικιλίες <u>Θρουμπολιά, Τσουνάτη, Αμφισσας και Καλαμών</u> είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες στις μολύνσεις ενώ η <u>Κορωνέικη (ψιλολιά)</u> μολύνεται μόνο στις υγρες περιοχές.</p> <p>– Η αντιμετώπιση βασίζεται σε προληπτικό ψεκασμό των ευαίσθητων ποικιλιών με χαλκούχα ή άλλα εγκεκριμένα μυκητοκτόνα. Στην επόμενη βροχερή περίοδο πρέπει τα δέντρα αυτά να είναι προστατευμένα. <u>Συστήνεται προσοχή στην τήρηση του χρόνου ασφαλείας από την επέμβαση έως τη συγκομιδή όπως αναγράφεται στις ετικέτες των φυτοπροστατευτικών.</u></p> <p>– Οι καλλιεργητικοί χειρισμοί που μειώνουν τη σχετική υγρασία στον ελαιώνα περιορίζουν την ασθένεια (αραιή φύτευση, κλάδεμα, κατεργασία εδάφους, καλή στράγγιση).</p> <p>– Να αποφεύγεται η εγκατάσταση νέων ελαιώνων σε θέσεις υγρές και σε περιοχές που ενδημεί η ασθένεια.</p>
<p>ΚΕΡΚΟΣΠΟΡΑ: (<i>Pseudocercospora cladosporioides</i>)</p> <p>Συμπτώματα:</p> <p>Οδηγίες:</p>	<p><u>Ασθένεια που οφείλεται σε μύκητα και εκδηλώνεται με σημαντική πρόωρη φυλλόπτωση μέσα στο καλοκαίρι.</u></p> <p>Στην πάνω επιφάνεια των φύλλων σχηματίζονται χλωρωτικές ή κίτρινες κηλίδες που εξελίσσονται σε ξηράνσεις. <u>Παράλληλα στην κάτω επιφάνεια των φύλλων παρουσιάζεται σκούρος μεταχρωματισμός που μοιάζει με καπνιά.</u> Στους άωρους πράσινους καρπούς προκαλεί ακανόνιστες καστανές κηλίδες ελαφρά βυθισμένες ενώ στους ώριμους η συνένωση γειτονικών κηλίδων καλύπτει μεγάλο μέρος του καρπού και προκαλεί σήψη.</p> <p>– Σε προσβεβλημένους ελαιώνες και σε ελαιώνες περιοχών όπου οι συνθήκες είναι ευνοϊκές για μολύνσεις (<u>υγρές, με ανεπαρκή αερισμό</u>) συστήνεται <u>επέμβαση με εγκεκριμένα μυκητοκτόνα που έχουν ταυτόχρονη δράση και κατά του κυκλοκονίου.</u></p> <p>– Τα καλλιεργητικά μέτρα που αναφέρονται στο κυκλοκόνιο συστήνονται επίσης για τον περιορισμό της κερκόσπορας.</p>
<p>ΒΟΥΛΑ: (Ξεροβούλα ή Σαποβούλα) (<i>Camarosporium dalmaticum</i>)</p> <p>Διαπιστώσεις:</p> <p>Σύσταση:</p>	<p><u>Η ασθένεια εμφανίζεται μόνο σε καρπούς προσβεβλημένους από το δάκο.</u> Η μόλυνση γίνεται στα νύγματα ωτοκίας του δάκου, όπου ο παθογόνος μύκητας μεταφέρεται από το παράσιτο του δάκου <u><i>Prolasioptera berlesiana</i>.</u> Η παρουσία και η ένταση της ασθένειας εξαρτώνται από το βαθμό δακοπροσβολής του ελαιώνα.</p> <p><u>Οι προσβολές είναι δευτερογενείς και εκδηλώνονται με δύο μορφές ανάλογα με την εποχή προσβολής και την ωριμότητα των καρπών.</u> Τους θερινούς μήνες και στις αρχές του φθινοπώρου που οι καρποί δεν έχουν ωριμάσει ακόμα προκαλούνται βυθισμένες, καστανόχρωμες, φελλώδεις, ξηρές κηλίδες “<u>ξεροβούλα</u>”. Το φθινόπωρο ή σπανιότερα στις αρχές του χειμώνα όταν οι καρποί είναι <u>ημιώριμοι</u> ή <u>ώριμοι</u> εμφανίζεται ως “<u>σαποβούλα</u>”, καθολική, μαλακή, καστανόχρωμη σήψη των καρπών οι οποίοι στη συνέχεια αφυδατώνονται και συρρικνώνονται. Και στις δύο περιπτώσεις πάνω στις προσβολές διακρίνονται μαύρα στίγματα, καρποφορίες του μύκητα και οι προσβεβλημένοι καρποί πέφτουν πρόωρα.</p> <p>– <u>Η αποτελεσματική καταπολέμηση του δάκου περιορίζει την εκδήλωση της ασθένειας.</u></p>

<p>ΚΑΡΚΙΝΩΣΗ: (<i>Pseudomonas savastanoi</i>)</p> <p>Διαπιστώσεις:</p> <p>Οδηγίες:</p>	<p>Σοβαρή και διαδεδομένη ασθένεια της ελιάς που οφείλεται σε βακτήριο. Εκδηλώνεται με σχηματισμό όγκων (<i>καρκινώματα</i>) σε κλαδιά και κλάδους, σπανιότερα στους βραχίονες, στον κορμό και στα φύλλα. <u>Το παθογόνο διασπείρεται με την παρουσία νερού. Μολύνσεις συμβαίνουν σε όλη τη διάρκεια του έτους, ωστόσο κρίσιμοι είναι οι περίοδοι με βροχερό ή υγρό καιρό από πρόσφατες πληγές ή ρωγμές, σημεία εισόδου του βακτηρίου.</u> Μετά από χαλάζι, παγετό ή ανεμοθύελλα παρατηρούνται έντονες προσβολές.</p> <p>✚ Η ποικιλία Κορωνέϊκη είναι πολύ ευαίσθητη στο βακτήριο.</p> <p>✚ <u>Δέντρα μικρής ηλικίας</u> εξασθενούν γρήγορα και συνήθως ξηραίνονται.</p> <p>– <u>Στη σύσταση νέου ελαιώνα να επιλέγονται δενδρύλλια απαλλαγμένα από την ασθένεια και να αποφεύγεται η πυκνή φύτευση.</u></p> <p>– <u>Να αποφεύγεται ράβδισμα, κλάδεμα ή καθάρισμα των δέντρων με υγρό και βροχερό καιρό.</u></p> <p>– <u>Κατά το κλάδεμα πρέπει να αφαιρούνται, να απομακρύνονται και να καταστρέφονται με ξηρό καιρό τα κλαδιά με όγκους. Τα εργαλεία κλαδέματος να απολυμαίνονται συνεχώς στη διάρκεια της εργασίας.</u></p> <p>– <u>Συστήνονται προληπτικοί ψεκασμοί με εγκεκριμένα χαλκούχα σκευάσματα σε περιοχές υγρές που ευνοείται η ασθένεια. Τα ελαιόδεντρα να προστατεύονται κατά τη διάρκεια της βροχερής περιόδου μετά τη συγκομιδή με ράβδισμα, κλάδεμα, παγετό ή χαλάζι, γενικότερα μετά τη δημιουργία πληγών όταν ο καιρός είναι βροχερός.</u></p>
<p>ΚΑΠΝΙΑ: (<i>Capnodium oleoprhilum</i>)</p> <p>Οδηγίες:</p>	<p>Είναι μύκητας που αναπτύσσεται σε μελιτώματα κυρίως των κοκκοειδών. Κλάδοι, βλαστοί και φύλλα καλύπτονται από λεπτό μαύρο στρώμα με καρποφορίες του μύκητα και στη συνέχεια προκαλείται εξασθένιση.</p> <p><u>Ευνοείται σε ελαιώνες με πυκνή βλάστηση και αυξημένη υγρασία.</u></p> <p>– <u>Κατάλληλο κλάδεμα και έγκαιρη καταπολέμηση των κοκκοειδών περιορίζουν την εξάπλωση της καπνιάς.</u></p> <p>– <u>Όπου αναπτύσσεται καπνιά τα χαλκούχα σκευάσματα βοηθούν στην αντιμετώπιση της κατά τη βροχερή περίοδο. Συστήνονται οι επεμβάσεις να γίνονται μετά τη συγκομιδή, επίσης επεμβάσεις για άλλες μυκητολογικές ασθένειες καταπολεμούν και την καπνιά.</u></p>
<p>ΛΕΙΧΗΝΕΣ :</p> <p>Οδηγίες:</p>	<p>Οι λειχήνες αναπτύσσονται σε ελαιόδεντρα υγρών περιοχών. Σχηματίζεται επιφανειακά πάνω στους κορμούς και στους κλάδους αρχικά πράσινο και στη συνέχεια κιτρινοπράσινο λεπτό στρώμα.</p> <p>– <u>Μετά τη συγκομιδή και κατά τη διάρκεια της βροχερής περιόδου συστήνονται επεμβάσεις με χαλκούχα σκευάσματα καλύπτοντας τους κορμούς και τους βραχίονες.</u></p>

- Χρησιμοποιείτε σκευάσματα φυτοπροστασίας εγκεκριμένα στην καλλιέργεια της ελιάς. Στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ <https://1click.minagric.gr/oneClickUI/frmFytoPro.zul> και στις επιλογές: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ & ENTOMO (Εχθρό) ή ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ & ΑΣΘΕΝΕΙΑ μπορείτε να ενημερώνεστε για τα εγκεκριμένα εντομοκτόνα και μυκητοκτόνα στην καλλιέργεια της ελιάς σύμφωνα με τις τελευταίες τροποποιήσεις των εγκρίσεων.

- Οι εφαρμογές χαλκούχων σκευασμάτων έχουν δράση προστατευτική και συνιστούν προληπτική αντιμετώπιση. Τηρείτε αυστηρά αναμονή τουλάχιστον 21 ημερών πριν τη συγκομιδή για επιπτώσεις στο παραγόμενο ελαιόλαδο.

ΔΑΚΟΚΤΟΝΙΑ 2025: Ανακοινώσεις του προγράμματος Δακοκτονίας των Διεθνήσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου και Λασιθίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα: <https://www.crete.gov.gr/category/enimerosi/grafeio-typoy/release/enimerosi-agroton/dakoktonia>.

Ηράκλειο 03 Οκτωβρίου 2025

Η Προϊσταμένη Τμήματος

Κληρονόμου Ευφροσύνη